

L'Estany Negre

Notícies del Parc Natural Comunal de les Valls del Comapedrosa

Número 3 – Hivern 2009-2010

Actualitat

Els ortòpters del Parc Natural

Durant el 2009 es completà el catàleg dels ortòpters (saltamartins, llagostes, etc.) del parc, tasca que s'inicià l'any 2008. Els treballs de camp es concentraren durant els mesos de juny, juliol, agost i setembre, i consistiren en recórrer els medis herbacis de diversos indrets de l'espai protegit, així com de la seva perifèria immediata, amb l'objectiu de recollir, amb l'ajut d'un salabre, els exemplars, els quals s'identificaren posteriorment mitjançant la utilització de claus dicotòmiques.

S'han detectat 19 espècies diferents, algunes considerades com a "Vulnerables" a nivell català, cas de la podisma dels Pirineus (*Cophopodisma pyrenaica*), la llagosta xerricosa (*Psophus stridulus*) i l'arçiptera bigarrada (*Arcyptera fusca*). Es tracta d'ortòpters amb una àrea de distribució limitada, almenys en el context dels Països Catalans, als Pirineus, un dels principals centres d'endemismes dels ortòpters europeus. Aquest fet deixa palès l'elevat interès del Parc Natural Comunal de les Valls del Comapedrosa per a la conservació de la biodiversitat de la nostra serralada.

Modificació del Pla Rector i regulació de l'accés motoritzat

El 8 de gener de 2009 tingué lloc una reunió del Comitè Consultiu, i el 9 de febrer de l'Òrgan Rector, amb l'objectiu de modificar el Pla Rector, instrument destinat a l'ordenació i la planificació de l'espai. Aquesta modificació, que es basa en la inclusió del camí de Ribassols (extrem meridional del camí de Percanela - les Fonts) a l'àmbit territorial del Pla Rector, amb la categoria de Zona d'Ús Especial i amb la finalitat de regular-ne l'accés motoritzat, fou aprovada per ambdós òrgans i publicada al BOPA (Butlletí Oficial del Principat d'Andorra) nº 37, any 21, de 27 de maig.

Altres actuacions relacionades amb el control de la circulació motoritzada i executades durant el 2009, són la instal·lació d'una barrera mòbil a la part baixa del camí esmentat al paràgraf anterior, i de cartells que informen de la restricció d'accés motoritzat en aquesta mateixa via, així com a la pista del Pla de l'Estany i al camí del Coll de les Cases.

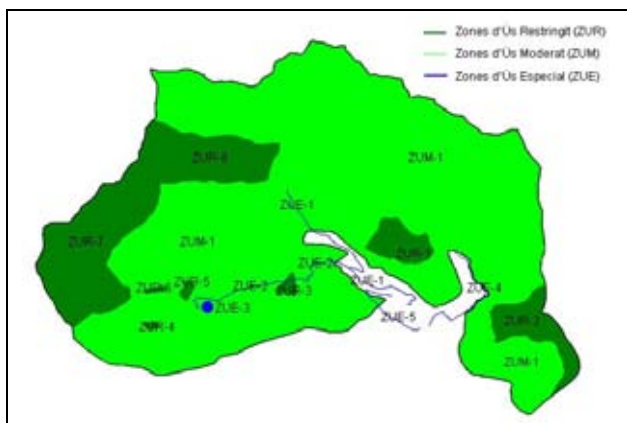

Barrera mòbil instal·lada a la part baixa del camí de Percanela-les Fonts, a l'esquerra, i cartell que informa de la regulació de l'accés motoritzat a l'inici de la pista del Pla de l'Estany, a la dreta

Convenis de col·laboració

El 13 de maig de 2009 es ratificà un conveni de col·laboració tècnica amb el CENMA (Centre d'Estudis de la Neu i la Muntanya d'Andorra) de l'IEA (Institut d'Estudis Andorrans). Entre les tasques organitzades conjuntament amb aquesta institució durant el 2009 es compten una sortida per reconèixer zones d'allaus, realitzada el 23 de gener, la celebració del Dia mundial de la Biodiversitat, que tingué lloc el 23 de maig i que inclogué dos tallers (fauna vertebrada i mol·luscs) dirigits pels tècnics del parc, i les activitats incloses en "Es busca... exposició de bolets d'Andorra", que compregueren, l'11 d'octubre, una sortida de camp a l'interior de l'espai protegit.

En referència al conveni amb el Parc Natural de la Vall de Sorteny (parròquia d'Ordino), aquest es presentà públicament el 19 de gener de 2009. Entre les principals tasques iniciades amb l'equip tècnic d'aquest espai protegit figuren el seguiment d'espècies i/o grups biològics, i l'elaboració conjunta de productes de marxandatge. Aquest darrer és el cas, per exemple, dels fulletons "On observar fauna" i "On observar flora" al Parc Natural Comunal de les Valls del Comapedrosa, que s'han difós des de l'equipament per a l'atenció dels visitants i des de la nostra web, i al Parc Natural de la Vall de Sorteny. Una altra activitat conjunta destacada fou l'organització, durant els dies 3 i 19 de juny i en col·laboració amb l'EFPEM (Escola de Formació de Professions Esportives i de Muntanya d'Andorra), d'un curs sobre ambdós parcs adreçat a les persones que cursen la formació per a guia de muntanya. Convé esmentar, a més, que durant el 2009, per primera vegada, els productes de marxandatge (guia de visita,

llibre fotogràfic, joc de memòria, trencaclosques, etc.) del Parc Natural Comunal de les Valls del Comapedrosa també es comercialitzaren des de l'equipament per a l'atenció dels visitants del Parc Natural de la Vall de Sorteny.

Fotografies realitzades durant la sortida per reconèixer zones d'allaus, a l'esquerra, i en la sortida de camp del taller de fauna vertebrada del Dia mundial de la Biodiversitat, a la dreta

Restauració d'infraestructures tradicionals

Durant el 2009 es restaurà la cabana de Comapedrosa, actuació que afectà tant l'interior (llar de foc, per exemple) com l'exterior (englevat del sostre, arrebossat de les parets, xemeneia, etc.) d'aquesta infraestructura tradicional. L'actuació esmentada, que cerca la conservació del patrimoni i les activitats tradicionals, juntament amb la difusió dels valors de l'espai, també inclogué la construcció d'una petita pleta prop de la cabana, a poca distància de la pleta original, d'elevat valor històric i cultural.

Aspecte de la cabana de Comapedrosa després de les tasques de restauració

El mirador del roc de la Sabina

L'estiu de 2009 s'instal·là un mirador panoràmic al roc de la Sabina, un dels equipaments perifèrics actualment més rellevants de l'espai. L'objectiu principal d'aquesta infraestructura és donar a conèixer el parc entre els nombrosos visitants que utilitzen el berenador del mateix nom, el qual s'ubica a la capçalera de la carretera de Comallempa, a una altitud aproximada de 1.895 m. Les impressionants vistes disponibles des d'aquest indret permeten al visitant descobrir alguns dels elements geològics i geogràfics més rellevants del parc.

Una altra actuació realitzada durant el 2009 en relació amb la millora dels equipaments d'ús públic, és la senyalització del camí del rec d'Areny. Aquesta actuació, possibilitada per la restauració del mur de pedra seca que tingué lloc l'any 2008, ofereix una nova possibilitat d'accés fins al Pla de l'Estany. Amb aquest objectiu, durant el 2009 s'instal·laren un nou element de senyalització orientativa i

un nou element de senyalització interpretativa.

Mirador del roc de la Sabina

Nou element de senyalització orientativa del camí del rec d'Areny

Herbari d'arbres i arbusts

L'any 2009 es preparà un herbari d'exposició dels arbres i arbusts del parc, que inclou, en un total de 10 plafons, 41 espècies diferents. Aquest herbari s'exposà entre el 2 de desembre de 2009 i el 6 de gener de 2010 a la Biblioteca comunal. Els plafons s'acompanyaren d'un fulletó específic que informa sobre els usos tradicionals de cada espècie, la seva distribució, etc.

Detall de l'exposició de l'herbari a la Biblioteca comunal

El Comapedrosa a les escoles

Uns 170 alumnes de les escoles de la parròquia de la Massana participaren, durant el 2009 i per primera vegada, en activitats educatives organitzades des de l'òrgan gestor del parc. Les activitats es basaren en la realització d'una xerrada introductòria a les aules i una sortida de camp. Les enquestes de valoració elaborades per l'òrgan gestor i omplertes pels diferents centres educatius deixaren palès que aquesta iniciativa es valora molt positivament.

Algunes dades d'ús públic...

-Durant l'estiu de 2009 s'organitzaren, com cada any, sortides guiades diàries, a càrrec de guies de muntanya titulats de l'empresa Muntanya Activa. Aquestes comptaren amb la participació de 221 persones, que és la xifra més elevada des de l'entrada en funcionament d'aquest servei.

-El Parc Natural Comunal de les Valls del Comapedrosa acollí, durant l'estiu de 2009, tres activitats esportives de competició (Travessa de la Massana i Ordino 2009, Andorra Ultra Trail Vallnord i V Sky Race Andorra) que comptaren amb un total aproximat de 719 corredors.

-L'equipament per a l'atenció dels visitants del parc estigué en funcionament des del 15 de juny fins al 15 de setembre de 2009 (excepte els dilluns), durant el període horari comprés entre les 9 i les 13h, i les 14 i les 18h. Al llarg d'aquest període s'atengueren un total de 2.775 visites.

-Utilitzaren l'equipament per a l'atenció dels visitants persones d'un mínim de 24 nacionalitats diferents. El 51,21% de les visites ateses, però, correspongueren a visitants originaris de l'estat espanyol. Segons els resultats d'un estudi preliminar de freqüentació estival, la tipologia d'usuaris de l'equipament per a l'atenció dels visitants del Parc Natural Comunal de les Valls del Comapedrosa correspon principalment a grups de 2 persones (58,17%). Pel que fa a la relació social entre els components del grup, les tipologies més habituals són les parelles (41,21%) i les famílies (25,81%). Entre les consultes més freqüents s'inclouen la sol·licitud d'informació general del parc (22,45%) i el refugi de Comapedrosa (10,73%).

El Parc Natural als mitjans

A continuació es recullen algunes de les aparicions del Parc Natural Comunal de les Valls del Comapedrosa als mitjans de comunicació durant l'any 2009.

-“Conveni entre Ordino i la Massana per a la gestió dels parcs naturals”, al *Bondia*, “Conveni de col·laboració entre els parcs naturals del Comapedrosa i Sorteny”, al *Periòdic d'Andorra*, “Aliança dels parcs de Sorteny i el Comapedrosa per compartir recursos”, al *Diari d'Andorra*, i “La Massana i Ordino firmen un acord entre els parcs naturals per optimitzar els recursos”, al *Diari més andorra*. Notícies publicades el 20 de gener de 2009.

-“El Parc del Comapedrosa es potencia a nivell internacional i es donarà a conèixer als infants”, “La Massana vol el Comapedrosa com a emblema parroquial” i “El Comapedrosa s'integrarà en un sender transfronterer”, notícies aparegudes, respectivament, al *Diari més andorra*, el *Periòdic d'Andorra* i el *Diari d'Andorra* de 22 de gener de 2009. En aquesta mateixa data també aparegué la notícia “El parc del Comapedrosa va rebre 3.579 visites l'any passat” al *Bondia*.

-El 29 de gener, tècnics del parc participaren en un programa radiofònic de la cadena SER dedicat a l'espai protegit, i el 14 d'abril ho feren en un programa d'Andorra 7 Ràdio.

-Durant el primer trimestre es publicà, a la revista *Pyrénées Magazine* (nº 121; gener-febrer 2009), un anunci del nostre Parc Natural.

-“Sortida al parc natural del Comapedrosa”, notícia breu del *Diari d'Andorra* de 21 de març en referència a l'activitat per reconèixer zones d'allaus.

-En el tercer número de la *Revista del CENMA* (1er trimestre de 2009) es publicà l'article “El Parc Natural Comunal de les Valls del Comapedrosa. Planificació i gestió d'un nou espai protegit al Principat d'Andorra”.

-En el número 349 de la revista *Excursionisme* (març-abril 2009), editada per la Unió Excursionista de Catalunya, aparegué l'article “Comapedrosa: un parc natural, tres senders de gran recorregut”.

-COM.TV va difondre un vídeo sobre les activitats de celebració del Dia mundial de la Biodiversitat, que tingueren lloc el 23 de maig. També aparegueren

les següents referències en la premsa escrita: “El Comapedrosa acollirà el primer Inventari de biodiversitat d'Andorra”, al *Diari més andorra* de 17 de maig, “Inventari de la biodiversitat a les valls del Comapedrosa”, al *Bondia* de 19 de maig, i “Dia dedicat a la biodiversitat. Fer inventari de les meravelles biològiques”, al *Periòdic d'Andorra* de 23 de maig.

-“Quaranta nens de la Massana visiten avui el parc natural del Comapedrosa” i “Sortida educativa pel parc del Comapedrosa”, al *Diari més andorra*, i “Sortida al Comapedrosa per conèixer l'entorn”, al *Bondia*. Notícies publicades els dies 28 i 29 de maig.

-“Ordino acull una reunió de tècnics dels parcs naturals”, al *Periòdic d'Andorra*, i “Tècnics de parcs naturals d'Andorra, Catalunya i França es troben a Ordino”, al *Bondia*. Notícies publicades el 29 i el 30 de novembre en referència a una reunió tècnica entre gestors de diferents espais protegits.

-“Gairebé 4.500 persones visiten al 2009 el Parc Natural del Comapedrosa”, notícia publicada al *Diari més andorra* el 16 de desembre de 2009. Aquest mateix dia, el *Diari d'Andorra* publicà “El parc natural del Comapedrosa rep 4.490 visites, el 20% més que el 2008”, i el *Periòdic d'Andorra* “4.500 persones han visitat el Comapedrosa en l'últim any”.

-“Exposició en forma d'herbari”, títol de “La proposta” del *Periòdic d'Andorra* del 24 i 25 de desembre.

Un dels dos cartells nous de benvinguda instal·lats el 2009, a l'esquerra, i element de senyalització orientativa de *Seven peaks*, a la dreta, programa creat per l'ADHA (Associació d'Hotelers d'Andorra), en col·laboració amb Andorra Turisme, que proposa l'ascensió al cim més alt de cada una de les set parroquies del país

Nous elements de senyalització del Circuit Interpretatiu instal·lats durant el 2009

La vostra opinió... i més informació

Aquest butlletí està obert a la publicació de les opinions dels seus lectors. Podeu dir la vostra enviant un correu electrònic a francesc@comumassana.ad, o mitjançant una carta a la següent adreça: Parc Natural Comunal de les Valls del Comapedrosa. Comú de la Massana. Avda. Sant Antoni, 29. La Massana. AD400. Principat d'Andorra.

Podeu obtenir més informació sobre el Parc Natural a...

Pàgina web del Parc Natural Comunal de les Valls del Comapedrosa: www.comapedrosa.ad
Comú de la Massana: 00376-736900 / www.lamassana.ad.

La Biblioteca Comunal disposa de força documentació del Parc Natural, incloses les memòries dels treballs de recerca esmentats en aquest butlletí
Oficina de Turisme de la Massana: 00376-835693
Equipament per a l'atenció dels visitants (obert de juny a setembre) del dic d'Arinsal
Refugi de Comapedrosa (obert de juny a setembre): 00376-327955

Text i fotografies: Jordi Nicolau-BLOCOM i Margareth Baró.

PARC NATURAL
Comunal - Valls del
Comapedrosa

Fotografia de les activitats educatives del parc apareguda al *Diari més andorra* de 29 de maig de 2009

Pic del Pla de l'Estany des del mirador del roc de la Sabina

